

Handläggare:
Jens Westlund
Birgitta Svensson**Till**
Älvsjö stadsdelsnämnd
2018-04-19

U nderlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner inriktningen på arbetet med fortsatt förskoleutbyggnad.
2. Stadsdelsnämnden godkänner underlag för budget 2019 med inriktning 2020 och 2021 samt överlämnar ärendet till kommunstyrelsen.
3. Paragrafen justeras omedelbart.

Eva Frykler
Tillförordnad
stadsdelsdirektörTuula Kipinoinen Ericsson
AvdelningschefGöran Sjödin
VerksamhetsområdeschefElisabet Tullgren
Avdelningschef**Älvsjö stadsdelsnämnd**Älvsjö Stationsgata 21
Box 48
125 21 Älvsjö
Telefon 08-508 21 012
Växel 08-508 21 000
alvsjo@stockholm.se

Innehållsförteckning

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	3
1.1 Ett Stockholm som håller samman.....	3
1.2 Ett klimatsmart Stockholm.....	4
1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm.....	4
1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm.....	5
2 Nämndens verksamhetsområde	5
2.1 Förskoleverksamhet	5
2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid	6
2.3 Äldreomsorg.....	7
2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning.....	8
2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri	8
2.6 Stadsmiljöverksamhet	9
2.7 Ekonomiskt bistånd.....	10
2.8 Arbetsmarknadsåtgärder	10
2.9 Övrigt	10
3 Sammanfattande ekonomisk analys.....	11
3.1 Drift.....	11
3.2 Investeringar.....	12
3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt).....	13
4 Övriga redovisningar	13
5 Lokalförsörjningsplan.....	13
5.1 Inledning	13
5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler	13
5.3 Kapacitetsbeskrivning.....	14
5.4 Förändringar i lokalbeståndet.....	15
5.5 Kostnadsutveckling.....	16
5.6 Effektiviseringsmöjligheter.....	17
5.7 Övrigt	17

Bilagor

Bilaga 1: Sdn21 2019-2021

1 Kommunfullmäktiges inriktningsmål

1.1 Ett Stockholm som håller samman

Stadsdelsnämnden ska bidra till ett Stockholm som håller samman genom att:

Förskolan

- projektera nya förskolor för att uppfylla barnomsorgsgarantin och möta behovet av ersättningslokaler för de förskolor vars bygglov löper ut
- öka likvärdigheten mellan stadsdelens förskolor
- vidareutveckla den pedagogiska dokumentationen och arbetet med digitaliseringen inom förskolan
- vidareutveckla arbetet med barns språkliga, kommunikativa, matematiska, naturvetenskapliga och tekniska kunskapsutveckling.

Det förebyggande arbetet och fritid för barn och unga

- erbjuda föräldrastöd i form av olika stödprogram
- vidareutveckla det förebyggande arbetet i samverkan med skola och polis
- vidareutveckla parklekens och Ungdomens hus verksamheter
- öka möjligheterna för barn och ungdomar att uppleva och själva utöva olika former av kultur.

Individ och familjeomsorg

- utveckla det sociala stödet till nyanlända
- utveckla samverkan med landstinget kring barn i behov av särskilt stöd (BUS) inom ramen för den reviderade överenskommelsen
- prioritera stöd och insatser för barn och unga i familjehem, barn som lever med våld i nära relationer och barn i familjer med missbruksproblematik
- fördjupa och förstärka utredningsarbetet så att barn och unga särskilt uppmärksammas i vuxenärenden
- utveckla boendeformer och insatser för sysselsättning inom socialpsykiatri
- vidareutveckla arbetet kring samordnade individuella planer (SIP).

Äldreomsorg

- utveckla seniorboende med aktivitetscenter och vidareutveckla sociala mötesplatser
- fortsätta utvecklingen av hemtjänsten för att bättre möta befolkningsutvecklingen och för att underlätta för de äldre att bo kvar i det egna hemmet
- utveckla tryggt mottagande i hemmet
- samverka med landstinget för att anpassa myndighetsutövningen inom äldreomsorg till den nya betalningsansvarslagen
- prioritera individuppföljning och stärka den äldres delaktighet i utformningen av insatsen
- fortsätta utveckla samverkansavtalet med landstinget med fokus på bland annat samordnade individuella planer (SIP) utifrån den enskildes behov
- arbeta med metod- och rutinutveckling för en jämställd handläggning
- digitalisering för att öka kvaliteten inom vård och omsorg.

Funktionsnedsatta

- medverka till att fler bostäder med särskild service enligt LSS inrättas
- utveckla anhörigstödet utifrån det reviderade programmet för anhörigstöd
- utveckla samverkan och samarbetet med Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att möjliggöra arbete på den reguljära arbetsmarknaden för målgruppen
- vidareutveckla arbetet kring samordnade individuella planer (SIP)
- öka den enskildes förutsättningar för delaktighet genom att utveckla arbetssätt och metoder mellan beställaren och utföraren

Stadsmiljö

- sköta och utveckla Älvsjöskogens naturreservat
- förnya lekparken Apelsinen i Solberga
- rusta upp Örby slotts plaskdamm
- komplettera och rusta upp Långbroparkens lekplats och fontändamm
- samverka med polisen enligt den uppdaterade samverkansöverenskommelsen som har träffats med polisen för brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder.

1.2 Ett klimatsmart Stockholm

Stadsdelsnämnden ska bidra till ett klimatsmart Stockholm genom att:

- möjliggöra och tillgängliggöra stadsodling på fler platser
- öka den biologiska mångfalden i Bergtorpskärret genom en vattenanläggning
- använda systemet Byggvarubedömningen vid parkupprustningar för att undvika onödiga kemikalier
- utveckla information och vägledning till allmänheten om klimatsmarta val i vardagen
- öka andelen ekologisk och vegetarisk mat i nämndens verksamheter
- utöka källsorteringen av förpackningar och matavfall från nämndens verksamheter
- minska andelen kemikalier i förvaltningens verksamheter.

1.3 Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden ska bidra till ett ekonomiskt hållbart Stockholm genom att:

- utveckla arbetet med ekonomiuppföljning och prognoser
- fortsätta att utveckla den interna kontrollen med utgångspunkt från väsentlighets- och riskanalys
- upprätthålla ett effektivt lokalutnyttjande
- följa kostnadsutvecklingen för nyanlända
- stödja nyanlända att komma ut i arbete och till eget boende
- prioritera stöd till barnfamiljer med långvarigt beroende av försörjningsstöd
- prioritera stöd till rehabilitering och arbetsträning för försörjningsstödstagare med olika former av arbetshinder
- utveckla arbetet med budget- och skuldrådgivning
- utvärdera och utveckla arbetsmarknadsinsatser i samverkan med arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen
- erbjuda feriearbeten och Stockholmsjobb.

1.4 Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsnämnden ska bidra till ett demokratiskt hållbart Stockholm genom att:

- värna om och utveckla arbetet med mänskliga rättigheter
- stärka barn- och jämställdhetsperspektivet i ärenden oavsett verksamhetsområde
- delta i SKL:s projekt Modellkommuner för jämställdhetsintegrering
- systematiskt arbeta med att öka brukar- och medborgarinflytande
- vidareutveckla arbetet med personer som utsätts för våld i nära relationer inom ramen för Relationsvåldscentrum sydväst
- samarbeta med högskolor, erbjuda verksamhetsförlagd utbildning för att underlätta framtida rekryteringar
- erbjuda olika kompetensutvecklingsinsatser för medarbetare och chefer
- utveckla arbetsmiljöarbetet och förebygga sjukskrivningar.

2 Nämndens verksamhetsområde

Befolkningsprognos

Befolkningsprognosen för Älvsjö stadsdelsområde visar att invånarantalet i Älvsjö kommer att stiga från 30 644 år 2018 till 33 024 år 2021, vilket är en ökning med totalt åtta procent. De åldersgrupper som ökar mest under planperioden är åldrarna 0 år (12 %), 16-19 år (17 %) och 65- år (8 %).

Ålder	2017	2018	2019	2020	2021	Förändring 2018-2021	Förändring 2018-2021 %
0 år	358	401	428	439	450	49	12%
1-5 år	2 036	2 127	2 168	2 235	2 281	154	7%
6-15 år	4 319	4 509	4 670	4 690	4 756	247	5%
16-19 år	1 283	1 403	1 477	1 567	1 643	240	17%
20-64 år	16 648	17 709	18 307	18 637	19 026	1 317	7%
65-79 år	3 095	3 227	3 347	3 426	3 499	272	8%
80-w	1 239	1 268	1 291	1 308	1 367	99	8%
Totalt	28 978	30 644	31 688	32 302	33 022	2 378	8%

Bostadsbyggande

Bostadsbyggandet fortsätter att hålla en hög takt i Älvsjö stadsdelsområde. Under 2017 färdigställdes 603 bostäder och under perioden 2018-2021 väntas ytterligare ca 1 800 bostäder bli klara. Under planperioden fortsätter utbyggnaden av Kabelverket inom Älvsjöstaden. Förtätningen av Solberga fortsätter med bland annat Stockholmshus.

2.1 Förskoleverksamhet

Behovet av fortsatt utbyggnad av förskolor med anledning av ökat barnantal beskrivs under avsnitt 5 Lokalförsörjningsplan.

Stadsdelsförvaltningen bedriver ett kvalitetsutvecklingsarbete som sträcker sig över flera år där siktet är inställt på att förskolorna ska hålla en jämn och hög kvalitet. Förskolorna ska fortsätta att upprätthålla och vidareutveckla den pedagogiska dokumentationen liksom arbetet med barns språkliga, kommunikativa, matematiska, naturvetenskapliga och tekniska förmågor. Satsning görs på att förskolorna ska bli klimatsmarta. Likvärdigheten mellan förskolorna vad gäller kvaliteten måste öka ytterligare. De arbetssätt som varit framgångsrika ska utgöra goda exempel och spridas till övriga förskolor. Stadens nya skolprogram ska förankras och genomföras.

Digitaliseringen inom förskolan kommer att få en allt större betydelse, både när det gäller utvecklingen av den pedagogiska verksamheten liksom möjligheten att stärka kommunikationen mellan förskola och hem. Nya digitala verktyg kräver att resurser avsätts för utbildning, förändringsarbete samt inköp av lärplattor.

Stadsdelsförvaltningarna har tillsammans med utbildningsförvaltningen tagit fram en målbild för digitaliseringen inom förskolan. Nya pedagogiska verktyg kommer att införas för all kommunal förskoleverksamhet för att följa upp, synliggöra och utmana barnens lärande. Det kommer att ge barn och pedagoger ökade möjligheter att ta tillvara pedagogiska dokumentationer och reflektioner. Genom att det införs gemensamma system för alla förskolor i staden skapas förutsättningar för en större likvärdighet för alla barn. De pedagogiska verktygen kommer också att ge vårdnadshavare en större insyn och ökade möjligheter att vara delaktiga i barnens lärande. Det digitala lyftet i stadens förskolor kommer att ställa krav på ett proaktivt ledarskap och förändrade arbetssätt.

Personal- och kompetensförsörjning

Det växande barnantalet innebär ökat rekryteringsbehov av förskollärare, barnskötare och förskolechefer. Det är därför angeläget att staden fortsätter vara en attraktiv arbetsgivare med goda anställningsvillkor. Stadsdelsförvaltningen måste därmed fortsätta att ta emot förskollärarstudenter i verksamhetsförlagd utbildning samt satsa på att utbilda barnskötare till förskollärare. Stort fokus kommer att ligga på kompetensutveckling för att kunna tillämpa och använda olika digitala verktyg i förskolans lärandeprocesser och införandet av Skolplattformen.

Arbetet med handlingsplanen för att förbättra arbetsmiljön för barnskötare och förskollärare som initierats under 2018 kommer att fortsätta. Aktiva insatser görs för att minska sjukfrånvaron.

2.2 Verksamhet för barn, kultur och fritid

Behovet av fritidsverksamhet, kollo och andra verksamheter riktade till barn och ungdomar kommer att öka markant de kommande åren. Ambitionen är att barn och ungas fritidsverksamheter ska fortsätta att utvecklas. Fritidsverksamheterna ska vara öppna och attraktiva för alla oavsett kön med ett ökat fokus på unga tjejer och personer med funktionsnedsättning.

I den växande stadens fortsatta utveckling är det angeläget att resurstilldelningen tar hänsyn till ökade behov av fritidsverksamhet för ungdomar.

Älvsjö bibliotek, som ligger i anslutning till medborgarkontoret samt Ungdomens hus utgör tillsammans en naturlig grund för det lokala kulturlivet. Stadsdelsförvaltningens bidrag till

bibliotekets barnkulturaktiviteter medverkar till ett tillgängligt kulturliv. Intentionerna i programmet för barn och ungdomskultur "Kultur i ögonhöjd - För, med och av barn och unga" är utgångspunkt för förskolornas och fritidens arbete med kultur i sina verksamheter.

2.3 Äldreomsorg

Enligt befolkningsprognosen kommer antalet äldre inom Älvsjö stadsdelsområde att öka under perioden 2018 till 2021. Den prognostiserade ökningen för åldersgruppen 80 år och äldre är 100 personer. Motsvarande ökning för åldersgruppen 65-79 år är 272 personer. För att möta befolkningsutvecklingen och de äldres behov kommer förvaltningen fortsätta att utveckla verksamheterna som riktar sig till äldre.

Lagen om utskrivningsklara (LUS) ställer höga krav på samverkan med landstinget. Den förutsätter också förändrade arbetssätt såsom snabbare utredningar och beställningar av äldreomsorg vid utskrivning från sjukhus. Förändringen ställer nya krav på organisation och arbetssätt för myndighetsutövningen. Den samordnade individuella planeringen (SIP) ska i största utsträckning ske i den enskildes hem och inte, som tidigare, inom slutenvården.

Förvaltningen kommer att utveckla arbetssättet tryggt mottagande i hemmet för att underlätta för äldre multisjuka att få en trygg övergång från slutenvården till hemmet. Eftersom närstående står för en stor trygghet och utför många insatser är det viktigt att förvaltningen utvecklar metoder för att på än bättre sätt kunna stödja de anhöriga.

Förvaltningen deltar i Forum jämställdhet för att hämta inspiration, tips och idéer och kommer vidare att arbeta med metod- och rutinutveckling för en jämställd handläggning.

Förvaltningen ser ett behov av att arbeta mer hälsofrämjande kopplat till psykisk och fysisk hälsa på öppna sociala mötesplatser för äldre. Arbetet behöver bli mer likvärdigt inom staden och resurser behöver tillsättas i budgeten.

Det finns ett stort behov av att göra satsningar på digitalisering för att öka kvaliteten inom vård och omsorg. Den planerade moderniseringen av Sociala system beräknas bli resurskrävande gällande utbildning av medarbetare, implementering och uppföljning.

Personal- och kompetensförsörjning

Äldreomsorgen har stora rekryteringsbehov. Särskilt stort är behovet av undersköterskor inom hemtjänsten som kommer att växa under planperioden. Förvaltningen kommer att främja och uppmuntra vårdbiträden att utbildas till undersköterskor.

Det kommer även att finnas ett stort behov av sjuksköterskor. Vård- och omsorgsboendena kommer att inleda ett samarbete med högskolor för att regelbundet kunna erbjuda praktikplatser som underlättar framtida rekryteringar.

Vidare är rekryteringen av biståndshandläggare ett fortsatt prioriterat område under perioden.

För att vidareutveckla kvaliteten och kompetensen inom äldreomsorgen görs en satsning på ledarskapsutbildning för biträdande chefer.

Antalet medarbetare med ofrivillig deltidsanställning kommer att minska och arbetet med att öka andelen trygga anställningar fortsätter.

2.4 Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Personlig assistans

Försäkringskassans restriktivare tolkning vid ny- och omprövning av ärenden om personlig assistans kan medföra att den enskilde inte längre bedöms ha rätt till assistansersättning. Istället kan den enskilde ansöka om insatser enligt LSS eller Socialtjänstlagen (SoL) som finansieras av kommunen. En ytterligare konsekvens av detta kan bli att efterfrågan på bostad med särskild service för barn och unga ökar. Staden bör även följa upp kostnadsutvecklingen för handläggningskostnader och resurser.

Boende

Förvaltningen planerar att starta två gruppbostäder enligt LSS. Dessutom ska förvaltningen se över möjligheterna att starta ett boende i egen regi för barn inom LSS.

Den stadsgemensamma boendepaneringen som socialförvaltningen ansvarar för är ett viktigt underlag för den fortsatta utbyggnaden. Förvaltningen ser även att det finns behov av andra boendeformer, till exempel träningslägenheter och egna lägenheter med boendestödjare som har neuropsykiatrisk kompetens.

Eftersom staden saknar upphandlade boenden (LOV) för personer inom lag om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) med ett utagerande beteende medför det höga kostnader när förvaltningen köper enstaka platser utan ramavtal. För att hejda kostnadsutvecklingen ser förvaltningen ett stort behov av att staden centralt inrättar och driver den typen av boenden.

Daglig verksamhet

Förvaltningen ser ett ökat behov att stötta deltagare i daglig verksamhet med att komma närmare den öppna arbetsmarknaden.

Barnperspektivet ska särskilt lyftas fram i ärenden som rör personer med funktionsnedsättning för att fokusera på barnets rätt i jämförelse med andra barn. Detta i ärenden som rör personer med funktionsnedsättning som har barn men även barn med funktionsnedsättning.

Personal- och kompetensförsörjning

Verksamheterna inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning förväntas växa genom byggande av fler grupp- och servicebostäder under perioden. Det medför ett ökat rekryteringsbehov av vårdare och boendestödjare.

Det finns ett stort behov av att göra satsningar på digitalisering för att öka kvaliteten inom vård och omsorg. Den planerade moderniseringen av Sociala system beräknas bli resurskrävande när det gäller utbildning av medarbetare, implementering och uppföljning.

Förvaltningen kommer att erbjuda olika kompetensutvecklingsinsatser.

2.5 Individ- och familjeomsorg inkl. socialpsykiatri

Barn och ungdom

Under planperioden ökar andelen ungdomar mellan 16 och 19 år med 17 procent. En viktig del i arbetet är att vidareutveckla samarbetet mellan socialtjänst, skola, fritid och polis.

Antalet ensamkommande flyktingbarn minskar och under 2019 kommer de flesta att ha fyllt

18 år.

Under perioden ska arbetet med skolsociala stödteam utvecklas i samarbete med utbildningsförvaltningen.

Vuxna

Insatser till vuxna personer med missbruksproblematik kommer i första hand att ges i form av öppenvårdsinsatser. Älvsjö och Skärholmens stadsdelsnämnder erbjuder, tillsammans med landstingets beroendemottagning "Team sydväst", utredning, stödsamtal och individuell återfallsprevention för personer med missbruksproblematik.

För att säkerställa ett likställt och samordnat stöd och skydd av hög kvalitet till våldsutsatta samt ett likställt stöd till våldsutövare som bygger på evidensbaserade metoder, ska stadsdelsnämnden tillsammans med stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen och Skärholmen inrätta ett Relationsvåldscentrum för region sydväst med Skärholmen som värdstadsdel.

Socialpsykiatri

Arbetet med att genomföra stadens handlingsplan mot psykisk ohälsa fortsätter. Förvaltningens aktivitetsplan mot psykisk ohälsa omfattar både beställaren och egenregin, prioriterade områden är hälsa, delaktighet, samverkan och samordnade individuella planer (SIP). Fortsatt utveckling av boendeformer och insatser för sysselsättning ska ske. Vidare kommer förvaltningen att se över inriktningen på insatsen sysselsättning utifrån målgruppens behov.

Personal- och kompetensförsörjning

Arbetet med att förbättra arbetsmiljön för socialekreterare och biståndsbedömare fortsätter.

Förvaltningen kommer vid behov erbjuda kompetensutvecklingsinsatser och stöd till chefer och medarbetare inom socialtjänsten. Vid behov kommer förvaltningen att avropa stadens förstärkningsteam av socialekreterare.

Förvaltningen kommer under planperioden att erbjuda till exempel verksamhetsförlagd utbildning för socionomstudenter, traineeplass, praktikplatser och sommarjobb för socionomstudenter.

2.6 Stadsmiljöverksamhet

Den växande befolkningen innebär att fler nyttjar Älvsjös parker, lekplatser, naturområden, strandbad och plaskdammar vilket ger högre kostnader för skötsel och underhåll. Det ökande antalet elever på skolor med liten egen skolgård ökar också slitage på närliggande natur och parker. Behovet av upprustningar och reinvesteringar ökar framför allt i lekparkerna. Antalet medborgarförslag med önskemål om olika funktioner i parkerna till exempel utegym och hundrastgårdar ökar. Stadsdelsnämnden får inga särskilda medel för skötsel av strandbad och plaskdammar.

Trygghet

Förvaltningen fortsätter att arbeta enligt det lokala utvecklingsprogrammet med fokus på förebyggande arbete och en meningsfull fritid för främst tonåringar samt fler möjligheter till studier och arbete för unga vuxna.

För att öka tryggheten kommer samarbetsformer både externt och internt att intensifieras.

Stadsdelsförvaltningen ska bedriva brottsförebyggande och trygghetsskapande arbete utifrån Stockholm stads trygghets- och säkerhetsprogram 2018-2021 som ger riktlinjer och stöd för det praktiska arbetet. Flera samverkansforum arbetar för att öka tryggheten i stadsdelsområdet. Trygg- och säkerhetsrådet är en del av samverkansöverenskommelsen med polisen. Den har två fokusområden, Trygghet i den offentliga miljön och Ungdomar i riskzonen. Tryggt Älvsjö är ett annat forum som förvaltningen leder för ökad trygghet i samarbete med fastighetsägare och boendeföreningar i centrala Älvsjö. Gruppen identifierar vad som kan förbättras i stadsmiljön för att öka trivsel och trygghet.

Handlingsplanen mot våldsbejakande extremism ska genomföras och stadsdelsförvaltningen kommer att prioritera satsningar på kompetensutveckling för de medarbetare som kan komma i kontakt med våldsbejakande extremism.

Lokala föreningar kan även söka föreningsstöd för trygghetsskapande aktiviteter, till exempel nattvandring eller annan verksamhet som präglas av ett tobaks-, alkohol-, doping- och drogfritt förhållningssätt.

Behovet av trygghetsskapande åtgärder som slyröjning utmed parkvägar är stort, men resurstilldelningen för denna typ av naturmarksvård är låg. Nämnden planerar att i samarbete med trafikkontoret förbättra belysningen på otrygga platser och skapa nya mötesplatser i parkmiljöer för att öka närvaron och därmed tryggheten.

2.7 Ekonomiskt bistånd

Barnfamiljer som har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd samt personer som står långt ifrån arbetsmarknaden ska prioriteras. En allt större andel av försörjningsstödstagarna är personer som har arbetshinder som gör att de har stora svårigheter att ta sig ut på arbetsmarknaden. Förvaltningen fortsätter därför sitt arbete med att stödja den enskilde i att undanröja arbetshinder och hitta egen försörjning. Samverkan med Jobbtorg, Jobbtorg resurs och Arbetsförmedlingen är avgörande för att öka människors möjligheter att komma ut i arbete.

Flera av de ungdomar som är aktuella för försörjningsstöd under längre perioder har dålig skolunderbyggnad, liten eller ingen arbetslivserfarenhet och underliggande psykiska, fysiska eller neuropsykiatriska problem. Därför är det också viktigt att utveckla metoder för att på ett effektivare sätt arbeta med unga försörjningsstödstagare.

2.8 Arbetsmarknadsåtgärder

Feriearbeten, praktikplatser samt Stockholmsjobb kommer att prioriteras under planperioden. Arbetet sker i nära samarbete med arbetsmarknadsförvaltningen.

2.9 Övrigt

Nyanlända

Förvaltningen vägleder och stödjer nyanlända för att de så snabbt som möjligt ska komma in i arbets- och samhällslivet. De erbjuds information och samhällsvägledning på

medborgarkontoret, men också ett kompletterande socialt stöd utifrån behov. En stor utmaning, trots förvaltningens och stadens ansträngningar, är att lösa försörjnings- och boendesituationen. Förvaltningen kommer i arbetet att samverka med andra förvaltningar, myndigheter och aktörer från civilsamhället.

GSIT 2.0

I takt med övriga samhället utvecklar och digitaliserar förvaltningen sina verksamheter. För att uppnå en effektiv verksamhet krävs också att det finns en fungerande it-service (GSIT 2.0). Införandet av it-service beräknas bli resurskrävande.

3 Sammanfattande ekonomisk analys

Budgetramarna för 2019 och 2020 är antagna av kommunfullmäktige i samband med beslutet om budget 2018. Planerna grundar sig på de prestationer som var aktuella våren 2017.

Budgetramar			
Anslag (mnkr)	Budget 2018	Plan 2019	Plan 2020
Driftverksamhet	651,40	652,10	654,20
Avskrivningar	3,7	3,7	3,7
Internräntor	0,3	0,3	0,3
Kostnader	647,4	648,1	650,2
Intäkter (-)	20,2	20,2	20,2
Netto	631,20	631,90	634,00

De budgetmässiga konsekvenserna av de demografiska och socioekonomiska förändringarna under treårsperioden regleras i två steg. Dels via kommunfullmäktiges anslag för respektive verksamhet, dels via stadens resursfördelningssystem.

I förvaltningen arbetar cirka 650 månadsanställda medarbetare och personalkostnaderna utgör 45 procent av nämndens bruttokostnader vilket motsvarar cirka 363 miljoner kronor. Enligt plan kommer nämndens budget att förändras marginellt under planperioden. Kostnaderna för köp av verksamhet utgör 36 procent vilket motsvarar cirka 290 miljoner kronor och lokalkostnaderna på 8 procent motsvarar cirka 60 miljoner kronor. Resterande 11 procent vilket motsvarar cirka 70 miljoner kronor är till exempel ersättning för personlig assistans, förbrukningsvaror och kostnader för it.

Om pris- och löneökningarna under 2018-2021 stannar vid 2,0 procent innebär det en kostnadsökning på cirka 16 miljoner kronor per år. Arbetet med att finna kostnadseffektiva lösningar och utveckla det systematiska kvalitetsarbetet fortsätter.

3.1 Drift

Förskola

En förutsättning för verksamhetens ekonomi kommande år är att schablonökningarna motsvarar kraven på en ökad andel förskollärare och minskning av barngruppernas storlek. Lokalkostnaderna inom förskolan kommer att öka till följd av att nya förskolor byggs. Nya och renoverade lokaler har betydligt högre kostnad per kvadratmeter än befintliga äldre

lokaler. Investeringskostnader för inventarier, material och utrustning kommer att öka under perioden i och med att nystartade förskolor tas i bruk. De ökade kostnaderna måste således finansieras av förskoleschablonen. Införandet av nya digitala system och tjänster inom förskoleverksamheten, i kombination med att allt fler i högre grad kommer att använda dessa, gör att kostnaderna kommer att öka under perioden.

Individ- och familjeomsorg

För verksamheterna individ- och familjeomsorg samt barn, kultur och fritid har de senaste årens befolkningsökning inte gett en ökad tilldelning av resurser som motsvarar det ökade antalet ärenden och ett större behov av insatser. Enligt befolkningsprognosen fortsätter befolkningsgruppen 6-19 år att öka mest i åldern 16-19 år. Uppföljning sker på individnivå inom respektive verksamhet varje månad för att försöka finna så kostnadseffektiva lösningar som möjligt.

Antalet personer i behov av ekonomiskt bistånd ökar under den kommande treårsperioden om nyanlända personer inte lyckas etablera sig på arbetsmarknaden under etableringsperiod.

Äldreomsorg

Antalet äldre över 65 år ökar med ca 8 procent under planperioden vilket innebär att efterfrågan på äldreomsorg och därmed kostnaderna ökar. Den planerade moderniseringen av Sociala system beräknas bli resurskrävande när det gäller utbildning av medarbetare, implementering och uppföljning.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Nämndens planerade utbyggnad av gruppboendestäder under planperioden kommer att medföra högre lokalkostnader. De faktiska kostnaderna för att hyra gruppboendestäderna är högre än den hyra förvaltningen kan ta ut av de boende.

Stadsmiljö

En växande befolkning medför ökat slitage på parker vilket innebär att driftbudgeten behöver utökas för att uppnå en ren, trygg och välskött närmiljö.

Kapitalkostnader

Med anledning av ökade investeringar i parker kommer kapitalkostnaderna öka med cirka 1,0-1,6 mnkr under planperioden. Dessa kommer stadsdelsnämnden begära budgetjusteringar för.

3.2 Investeringar

Parkinvesteringar

Stadsdelsnämnden får 7 miljoner kronor 2018-19 för upprustning och ny gestaltning av lekparken Apelsinen i Solberga. Örby slotts plaskdamm byggs om för 3,5 miljoner kronor 2018-20 för att uppfylla miljöförvaltningens hygienkrav. För Långbroparken föreslår trafikkontoret 1,5 miljoner kronor i reinvestering 2020 och för Långbroparkens lekplats föreslås 6 miljoner kronor för upprustning och komplettering 2020-21. För reinvesteringar i trappor, parkvägar och planteringar föreslår trafikkontoret att stadsdelsnämnden får 0,5 miljoner kronor 2020.

Budgeten för mindre parkinvesteringar uppgår till 2,7 miljoner kronor årligen under planperioden. Investeringar kommer att genomföras i enlighet med Älvsjö parkplan.

Investeringsplanen redovisas på separat blankett i bilaga 1.

Klimatinvesteringar

Parken Bergtorpskärret i Långsjö har stora problem med vattensamlingar på gräsytor och lekplatsen. Nämnden har ansökt om klimatinvesteringsmedel om 6 miljoner kronor för perioden 2018-19 för att anlägga ett alkärr i parken, vilket ska ta hand om och fördröja parkens dagvatten.

Maskiner och inventarier

Stadsdelen har fått 2,5 miljoner kronor 2018 för investering i internt trygghetslarm till Solberga vård- och omsorgsboende, Kristallgårdens vård- och omsorgsboende och Älvsjö servicehus. .

Utgifterna för investeringar i maskiner och inventarier beräknas till 0,9 miljoner kronor per år.

Nämnden kommer under planperioden att behöva investera i nytt larm- och passersystem till huvudkontoret då befintligt system är utslitet och omodernt.

3.3 Verksamhetsprojekt (Driftprojekt)

4 Övriga redovisningar

5 Lokalförsörjningsplan

5.1 Inledning

Målet med lokalförsörjningsplanen är att skapa en långsiktig lokalplanering med ändamålsenliga och kostnadseffektiva lokaler.

5.2 Beskriv behov/efterfrågan samt bedömning av andra bakomliggande faktorer som förändrar behovet av lokaler

Förskoleverksamhet

Enligt befolkningsprognosen ökar antalet barn i åldern 1-5 år med cirka 150 barn från 2018 till 2021. Prognosen tar hänsyn till det pågående bostadsbyggandet i Kabelverket och Älvsjöstaden med cirka 820 inflyttningsklara lägenheter under planperioden, samt de planerade projekten i övriga Solberga med cirka 180 inflyttningsklara lägenheter. Förvaltningens bedömning är att behovet av nya förskoleplatser därför också kommer att fortsätta öka framöver. Projektering och utbyggnad av nya förskolor måste således fullföljas under planperioden.

Nuvarande tillfälliga bygglov för sju förskolepaviljonger som motsvarar nio avdelningar går ut 2018-2021. Därmed uppstår behov av förlängning av bygglov för dessa paviljonger eller nya förskolor. För tre av dessa avdelningar finns ny permanent lösning framtagen. Förvaltningen har begärt att SISAB ansöker om förlängning av byggloven för övriga paviljonger.

En ytterligare faktor som påverkar behovet av förskolor under planperioden är utbildningsförvaltningens planerade utbyggnad av Kämpetorpsskolan. För att utbyggnaden

ska bli möjlig har förskolan Solkatten, med tre avdelningar, evakuerats och ska ersättas av en permanent förskola med sex avdelningar i kvarteret Medaljongen.

Därutöver påverkas behovet av utbildningsförvaltningens utbyggnad av Johan Skytteskolans gymnastikhall där förskolan Baltazar, Västerängsvägen 5, med tre avdelningar ligger. Förskolan måste stängas och ersättas med en ny förskola. En permanent lösning med tre avdelningar för Baltazar är beslutat i kvarteret Stimmet som beräknas stå klar våren 2019.

Därutöver har fastighetsägaren SISAB bedömt att förskolan Skogsgläntan, Sulvägen 62 med fyra avdelningar är i så dåligt skick att den behöver ersättas med helt nya lokaler. Permanent lösning med fem avdelningar är beslutat vid Solbergaskolan, kvarteret Ädelstenen.

I stadsdelen Solberga där bostäder byggs i kvarteret Kabelverket ska förskolan Sandaletten med fyra avdelningar byggas och stå klar under 2019.

För att klara förskolebehovet under planperioden bedömer förvaltningen att en ny förskola behöver byggas på förskolan Skogsgläntans tomt. Förslagsvis konceptet Framtidens förskola med sex avdelningar.

Barn, kultur och fritid

Antalet barn i åldersgruppen 13-18 år, som ingår i fritidens målgrupp, ökar kraftigt. Det medför att Ungdomens hus behöver större och mer ändamålsenliga lokaler. Förvaltningen fortsätter att söka efter en alternativ lokallösning.

Äldreomsorg

Efterfrågan på lokaler samt bedömning av andra faktorer som påverkar behovet av boendelokaler inom äldreomsorgen redovisas i särskild plan, "äldreboendeplanen".

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Behovet av grupp- och servicebostäder förväntas öka och förvaltningen anser att en viktig åtgärd för att öka utbudet är att det finns en stadsövergripande plan för utbyggnad och en fördelning mellan stadsdelsnämnderna av det ekonomiska ansvaret. Förvaltningen ser även att det finns behov av andra boendeformer, till exempel träningslägenheter och egna lägenheter med boendestödare som har neuropsykiatrisk kompetens.

5.3 Kapacitetsbeskrivning

Förskoleverksamhet

Med utgångspunkt ifrån kommunfullmäktiges mål om barngruppernas storlek, det vill säga i genomsnitt 16 barn per avdelning, är den sammanlagda lokalkapaciteten i de kommunala förskolorna 1 136 barn. Maximal kapacitet räknat på 18 barn per avdelning blir 1 278 barn. I budget 2018 räknar förvaltningen med att i genomsnitt ha 1 169 inskrivna barn.

Barn, kultur och fritid

Behovet av fritidsverksamhet och andra verksamheter riktade till barn och ungdomar kommer att öka markant de kommande åren. Det är angeläget att resurstilldelningen tar hänsyn till ökade behov av fritidsverksamhet för ungdomar.

Äldreomsorg

Solberga vård- och omsorgsboende har totalt 99 lägenheter med heldygnsoomsorg för personer med demenssjukdom. Solberga har även 8 lägenheter för korttidsvård samt en dagverksamhet

med 11 platser per dag. En tillfällig förändring genomfördes dock under 2017 då beläggningen sviktade till 94 permanenta platser och 5 korttidsplatser.

Älvsjö servicehus omfattar 61 lägenheter. Öppna sociala mötesplatser för äldre finns på Älvsjö servicehus samt vid Långbrobergs aktivitetscenter.

Kristallgårdens vård- och omsorgsboende (Vardaga Äldreomsorg AB) med inriktning somatik omfattar 40 lägenheter med heldygnsvård samt 5 lägenheter för korttidsvård med inriktning somatik.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning

Det finns fem gruppboendestäder och två serviceboendestäder enligt LSS med mellan fyra till tolv lägenheter per bostad. En daglig verksamhet finns för personer med funktionsnedsättning. Den har kapacitet att ta emot cirka tio brukare.

Socialpsykiatri

Stadsdelsförvaltningen har ett stödboende med 9 lägenheter och en sysselsättningsverksamhet som har kapacitet att ta emot 15-20 brukare. Det finns 27 tränings- och försökslägenheter.

5.4 Förändringar i lokalbeståndet

Förskoleverksamhet

Utbildningsförvaltningens utbyggnad av Kämpetorpsskolan innebär att förskolan Solkatten med tre avdelningar har evakuerats till Juvelerarvägen 18. En ny permanent förskola med sex avdelningar ingår i den beslutade detaljplanen för kvarteret Kabelverket. Förskolan i kvarteret Medaljongen beräknas stå klar till vårterminen 2020.

Utbildningsförvaltningens planer på att bygga ut Johan Skytteskolans gymnastikhall så att den också kan användas av Långbrodalsskolan innebär att förskolan Baltazar, Västerängsvägen 5 i kvarteret Fisksumpen 5 måste stängas och ersättas med en ny förskola. Kommunstyrelsens ekonomiutskott har godkänt att en ny förskola med tre avdelningar byggs i kvarteret Stimmet i Långbrodalsskolans annex Viveln vid Vivelparken. Förskolan beräknas stå klar till vårterminen 2019.

I anslutning till kvarteret Kabelverket ska bland annat JM uppföra bostadshus i kvarteret Sandaletten. Kommunstyrelsens ekonomiutskott har godkänt att förvaltningen där får hyra en ny förskola med fyra avdelningar. Förskolan ingår också i planeringen av bostadsutbyggnaden i kvarteret Kabelverket. Förvaltningen kommer att hyra förskolelokaler av fastighetskontoret som blir innehavare av lokalerna i bostadsrättsföreningen Skattkistan. Förskolan beräknas stå klar till höstterminen 2019.

Kommunstyrelsens ekonomiutskott har även godkänt att en ny konceptförskola med fem avdelningar inrättas i kvarteret Ädelstenen vid Solbergaskolan och Solberga bollplan. Förskolan ska bland annat ersätta förskolan Skogsgläntan, Sulvägen 62 i kvarteret Snabelskon som har fyra avdelningar. Förskolan är i stort behov av en genomgripande renovering och enligt fastighetsägaren SISAB är det inte försvarbart att göra stora investeringar i fastigheten då lokalens livslängd har gått ut. Den nya förskolan ingår i planeringen av bostadsutbyggnaden vid Solberga bollplan. Förskolan beräknas stå klar till vårterminen 2019.

De planerade utbyggnaderna ger ett tillskott med åtta avdelningar, det vill säga cirka 130 platser.

Tillfälliga bygglov för förskolepaviljonger löper ut under planperioden. Om byggloven inte kan förlängas måste nämnden hitta lösningar för ytterligare fem förskoleavdelningar. Stadsdelsförvaltningen har uttömt möjligheterna att bygga ut redan befintliga förskolor. Det finns inte heller möjlighet att inrätta förskolor i stadsdelsområdets grundskolor, eftersom flera av skolorna kommer att öka elevantalet och därmed måste byggas ut. Förvaltningen har också undersökt möjligheten att hitta tillfälliga evakueringslokaler för att kunna ersätta paviljonger med permanenta byggnader men inte hittat något alternativ.

I kvarteret Snabelskon, på den tomt där förskolan Skogsglantan nu ligger, samt på Långbrodals bollplan, kvarteret Sockan finns möjlighet att uppföra nya permanenta förskolor. I övrigt är förvaltningen i huvudsak hänvisad till nyproduktion i planerade bostadshus. Förvaltningen bevakar möjligheten att projektera sådana förskolor i samband med den fortsatta projekteringen av bostäder i kvarteret Kabelverket.

För att klara förskolebehovet under planperioden bedömer förvaltningen att en ny förskola behöver byggas på förskolan Skogsglantan tomt. Förslagsvis konceptet Framtidens förskola med sex avdelningar.

Barn, kultur och fritid

Behovet av fritidsverksamhet och andra verksamheter som riktar sig till barn och ungdomar kommer att öka markant de kommande åren. Förvaltningen söker efter alternativa mer ändamålsenliga lokaler för Ungdomens hus.

Äldreomsorg

Inom äldreomsorgen finns bostäder för vård- och omsorgsboende i tillräcklig omfattning. Bedömningar om behov i förhållande till befolkningsutvecklingen redovisas i Äldreboendeplanen. Behovet bedöms vara stabilt fram till 2022 då en ökning kommer att ske.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning - utbyggnad av omsorgslägenheter

Under 2018-2019 kommer en gruppboende med sex lägenheter för LSS-boende att inrymmas i Kabelverket etapp 2, kvarteret Sandaletten. Även i den fortsatta planeringen av Kabelverket etapp 3 har förvaltningen anmält behov av minst sex stycken LSS-gruppboende och ett antal serviceboende.

5.5 Kostnadsutveckling

Förskoleverksamhet

För 2018 beräknas lokalkostnaderna uppgå till 18,9 mnkr. Den planerade förskoleutbyggnaden under planperioden kommer att medföra ökade lokalkostnader. Det nya systemet för ersättning för lokaler med hög hyra kommer att innebära ökade kostnader för nystartade förskolor. Även kostnader för att utrusta förskolorna ökar i form av kapitalkostnader.

Barn, kultur och fritid

Hyreskostnaderna för Ungdomens hus och parkleken Kristallen beräknas uppgå till 0,8 mnkr 2018. Hyresavtalet för Ungdomens hus har omförhandlats för att få en förkortad uppsägningstid.

Äldreomsorg

För år 2018 beräknas hyreskostnaderna för Solberga vård- och omsorgsboende, Älvsjö servicehus och Kristallgården uppgå till 21,0 mnkr. Hyresintäkterna beräknas till 14,7 mnkr. Lokalkostnaderna förändras i enlighet med gällande hyresavtal under planperioden.

Älvsjö hemtjänst växer vilket kommer att innebära behov av nya lokaler under planperioden.

Stöd och service till personer med funktionsnedsättning inkl. socialpsykiatri

Hyreskostnaden för 2018 beräknas till 4,6 mnkr för gruppboendestäder, servicebostad och daglig verksamhet. Intäkterna beräknas till 3,7 mnkr. Hyreskostnaden för boendestöd och sysselsättning beräknas till 1,8 mnkr år 2018. Intäkterna beräknas till 0,9 mnkr.

Lokalkostnaderna för befintliga lokaler beräknas förändras i enlighet med gällande hyresavtal under planperioden.

Under planperioden kommer nya bostäder för personer med funktionsnedsättning att byggas i Älvsjö, vilket kommer innebära ökade lokalkostnader för stadsdelsnämnden.

Administrativa lokaler

Lokalkostnaden för huvudkontoret 2018 beräknas till 5,3 mnkr. Hyreskostnaden beräknas förändras i enlighet med gällande hyresavtal. Hyresintäkterna uppgår till ca 0,7 mnkr. Hyresintäkterna avser hyra från kulturförvaltningen för bibliotekslokaler i entréplanet.

Övriga lokaler

Övriga lokaler avser tränings- och försökslägenheter inom missbruk och socialpsykiatri. Nämnden förfogar över 27 lägenheter. Hyreskostnaden beräknas till 1,7 mnkr 2018. Hyresintäkterna beräknas till 1,5 mnkr.

5.6 Effektiviseringsmöjligheter

Effektivisering av administrativa lokaler

Älvsjö stadsdelsförvaltnings huvudkontor inrymmer administrativa arbetsplatser samt arbetsplatser för myndighetsenheterna, öppna förskolan, bibliotek och medborgarkontor. Det finns 25 stycken administrativa arbetsplatser i lokalen, vilket inklusive gemensamma utrymmen motsvarar en lokalyta på 837 kvm och en årskostnad på 1,3 mnkr. Med administrativa arbetsplatser avses lokaler för de medarbetare som arbetar inom de övergripande stöd- och ledningsfunktionerna.

Älvsjö växer snabbt enligt senaste befolkningsprognosen och det innebär även ökat behov av arbetsplatser på huvudkontoret. En förstudie visar att det finns goda möjligheter att skapa fler arbetsplatser på huvudkontoret. Investeringar i ombyggnationer, acceptans för mer arbete i landskap och förändrade arbetssätt är dock en förutsättning. Bedömningen är att fördelarna med att utveckla befintliga lokaler är så stora, inte minst ekonomiskt, att en flytt av verksamheten inte är något alternativ inom överskådlig tid. Däremot kan vi överväga att omdisponera annan verksamhet.

I samband med en investering i befintliga lokaler bör även energibesparande åtgärder genomföras, vilket skulle bidra till sänkta driftkostnader.

5.7 Övrigt